

פתיל תכלת לתת על המצנפת מלמעלה. וא"ת מה טיבו של זה הפתיל ?
 בעבור שלפעמים לא היתה מחוקת אותה קשירה של אחורי האזן נמצא הציץ
 גופל בין פניו לולי היה אותו פתיל²⁵. ובזה מתורצין הפסוקים, כי כשהכניס
 הפתיל בנקב הציץ נמצא שצדו האחד של הציץ וצדו השני תחת הציץ על
 בשר המצח ונמשכין החוטין מעל ראשו על העורף. (מ, ק, פ)
 כט (14) לא²⁶ מצינו חטאת חיצונה נשרפת אלא זו. לפי שהיו מילואים. (ק)
 (30) (כשימנוהו) [כשימנוהו]²⁷ להיות (כגון) [כ"ג] אשר יבא אל אוהל
 מועד, פי' אותו כהן אשר יהיה מוכן ליכנס לפני ולפנים ביום הכיפורים
 (כ"ג), למעט מבחוץ [פי'] שאינו צריך (פי') זה להיות דווקא [כ"ג]. (ק)
 (46) אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם. ומיד²⁸ ועשית מזבח
 מקטר קטורת עצי שטים. בעבור זה סמכו לומר לך שלא תתמה לפי הפשט
 אנה לקחו במדבר סיני עצי שטים, ועתה מגיד לך הכתוב קודם שיצאו
 ממצרים באותה שעה אמר הק' למשה תגיד לישר' על תנאי אני אוציאם
 ממצרים באותה שעה אמר הק' למשה תגיד לישר' על תנאי אני אוציאם
 צריכין להתנדב כסף וזהב ותכלת וארגמן ועצי שטים וכל עניין הצריך
 למשכן, והם קבלו באהבה. (מ, ק)
 ל (10) וכפר אתרן על קרנותיו אחת בשנה. זה יום הכיפורים, וסמך ליה²⁹
 כי תשא את ראש בני ישר', רמז שאז גזר הק' על בני ישר' מי ימות או
 מי יחיה³¹, וצריכין לגדור צדקה איש כופר נפשו ולא יהיה בהם נגף.
 על כן ברינוס אע"פ שאין מזכירין הנשמות בשלשה רגלים ביום הכפורים
 מזכירין כדי ליתן צדקה³², כך³³ אמר לי אבי. (מ, ק, וט)

לעזר החסיד

[ל פרשת זכור]

בשנת תתקע"ז³⁴ היתה פרשת זכור בפ' ואתה תצוה וחלה אבי חוליו
 שמת בו ושאלתי³⁵ לו ביום השבת מן ההפטר³⁶ פקדתי. למה כעס שמואל

- 25 השוה ג"כ חולין דף קלת.
 26 מוסב על פרש"י כאן.
 27 מוסב על פרש"י ד"ה ילבשם הכהן ד"ה אשר יבא.
 28 שמות ל 1.
 29 השוה פרש"י עפ"י במדבר רבה יב, ו, פסיקתא רבתי ה (הוצ' איש שלום דף
 יח ע"ב), ועוד.
 30 כאן 11.
 31 כאן מתחיל כ"י וטיקן.
 32 עי' מחזור ויטרי עמ' 392 סי' שנג, סדור רש"י סי' ריד, רוקח סי' ריו, ועוד.
 33 הסוף רק בכ"מ.
 34 בכ"ק: תתקעו, וזה לא יתכן כי שנת תתקעו היתה שנה מעוברת ובה לא תחול
 פרשת זכור בפ' ואתה תצוה.
 35 בכ"ק תמיד: ושאלו לו, והשיבם בדוחק וכד'. בכ"י טורין: שאלנו לו, והשיבני.
 36 שמואל א' טו 2.

על שאול כשחמל³⁷ על מיטב הצאן והבקר, יהרג אותם עתה כשבא אצל שמואל. ועוד שאלתי³⁸ לו למה עמד השמש³⁹ ליהושוע באותו מעשה כשהגבעונים שלחו לישראל שיעזרום. ועוד שאלתי⁴⁰ לו⁴¹ בהרג איזבל את נביאי יי מאיזה עון בא זה שרשע גמור יהרג צדיק גמור בלי עון ופשע. והשיבני⁴² בדוחק על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון. אמר⁴³, מעשה היה במגנצא⁴⁴ בשעת השמד שהתגמון שלח אחר התועים ואמר הזהרו על גופכם שלא תגעו בממון היהודים אלא בגופן, מי שלא יעשה, כך וכך יעשו לו. והנה הוגד ליהודים, מיד כששמעו ישראל סגרו הבתים והשליכו מן הבתים לרחוב אבנים טובות וכל כספם וזהבם עד שהתועים היו טרודים לשלול שלל ולבזוז בז, והנה הרבה מן היהודים ברחו דרך חצרות ונמלטו. וכששמע התגמון את הדבר ושלח אחר התועים ואמר הניחו ואל תגעו ביהודים חזרו התועים לפניו ואמרו לו מעיקרא מאי ניחא לך ולבסוף מאי קשיא לך. אמר להם כל זמן שהממון תחת ידם היה להם טורח להפסיד ממון גדול וגוף היו נאנסים, ועכשיו הממון כלה וכבר קצו בחייהם ויהרגו טרם יעברו חוקם. ועוד אם לא הייתם שוללים כי אם הורגים הייתם מוצאים את כולם ביחד זקן ובחור ובתולה ומתוך שהיו מקצתן נאנסים היו האחרים נאנסין, עתה עד שהייתם טרודים לשלול היהודים הבחורים והבתולות הבחורות נמלטו ולא נשארו רק הזקנים והזקנות הטובים, אותם בודאי יהרגו קודם שיאנסו. כך אמר הק'⁴⁵ לשאול⁴⁶, וכי בחנם אמרתי⁴⁷ והמתה מאיש ועד אשה מעולל ועד יונק, אלא שתמצא כולם ותמחה את שמם אבל עתה כל זמן שעטתם אל השלל הרי ברחו אל יערים ונמלטו ונעקר הפסוק⁴⁸ תמחה את זכר עמלק⁴⁹.

והשמש אז עמד ליהושוע כמו כן מטעם זה כי לא היה איפשר בעניין אחר, כי הגבעונים שלחו ליהושוע ולישראל פתאום עזרונו מהרה⁵⁰ ולא לקחו ישראל עמהם כלי מצור על הכרכים כ"א חרבות וכלי זיין העומדים להבריח אויביהם פנים אל פנים ועד שבאו ישראל ברחו וישראל רדפו אחריהם כי

- 37 שם 9.
38 יהושע י 13.
39 מלכים א' יח 4.
40 כאן מתחיל בס' חסידים הוצ' מקיצי נרדמים סי' תחתתרסב.
41 בכ"י טורין מיינצא.
42 בכ"ק ובכ"י טורין: שמואל.
43 ע"כ גרס"מ מכ"י טורין.
44 שמואל א' טו 3.
45 דברים כה 19.
46 ע"כ בס' חסידים.
47 יהושע י 6.

עתה באו על המזומן שהרי אותן ה' מלכים היו ביחד ואמר יהושוע אם יהיה לילה אין תקנה בדבר כי ימלטו לערי מבצריהם כל אחד ואחד ויהיה טורח גדול לצור עליהם. על כן אמר⁴⁸ שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון, לא שיהו צריכים לאור ירח אלא כדרך העולם כשהשמש קודמת לשקוע ללכנה אז קודמת ג"כ הלכנה לשקוע וכשזה עומד אף זה עומד. והנה לא היו רשאים לברוח בגלוי כי אם בסתר ונחבאים במערות כי יראו שיהושוע רדף אחריהן כל שעה, מיד⁴⁹ וישב יהושע וכל ישרי המחנה הגלגלה המחנה אחר כלי זיינם וכלי מצור שאם יברחו לערי מבצריהם שיצורו עליהם, רק הגבעונים ומעט איש אמרו לרדוף אחריהם כדי לראות אנה פונים ולהראות לנו הדרך כשנחזור מן הגלגל. והנה רק עד שחזרו מן הגלגל נחבאו⁵⁰ במערה ה' מלכים, ולמה לא ברחו כל זמן שיהושוע וכל ישרי שבו לגלגל, אלא היו סבורין השתא אתי ויראו ואמרו אנה נפנה ויגידו ליהושע הנה נחבאו ה' מלכים, ומי הגיד לו, אלא הגבעונים ומעט מישרי שרדפו אחריהם וחקרו אנה יפנו. מיד אמר יהושוע⁵¹ גולו אבנים על פי המערה והפקידו שומרים עליהם ואתם רדפו אחרי האויבים וזינבתם אותם ואל תתנום לבא לעריהם כי נתנם יי בידכם, והנה כן עשו אותו כי היה יום ולא היו יכולים להתעלם מן העין רק⁵² שרידים מעט שרדו לערי המבצר ואותן נמלטו (ואת) [ואותם] מהרה לכד יהושע ביום ההוא, הא אם היה לילה היה להן מקום לנוס בטוב ולברוח ולא היה יכול להרגן כאשר עשה, כי אדם שנמלט מן החרב אינו מתאמץ יותר להלחם ומיד מטה פניו לברוח. סוף דבר כל הפרשה מוכחת כדבריו.

ומנביאי יי ענה לי מה שנהרגים צדיקים וחסידים בשעת הגזרה או בלא גזירה בעבור שדרים בעיר שדרים בה רשעים כמו עברייני או שקרן או בעלי לשון הרע, אם היו יוצאין מן העיר כשמרגישים שרעים יש בה והיו דרים במקום אחר אז לא היו נלכדים בעון הדור והיו נמלטים⁵³. זה הטעם האחרון שמעתי ממנו.

(מ, ק, כ"י טורין⁵⁴, ס' חסידים⁵⁵)

ס ל י ק ת צ ו ה

48 שם 12.

49 שם 15.

50 שם 16.

51 שם 18—19.

52 שם 20.

53 הסוף רק בכ"ק.

54 גרפס ב"אוצר הטוב" ברלין 1878 עמ' 45.

55 הוצ' מקיצי גרדמים ס' תחתחלב (עי' הערה 40 ו"46).